

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

MANIFEST
FÖR EU-VALET 2024

1

BIBLIOTEK GARANTERAR LIKVÄRDIG TILLGÅNG

Gör det möjligt för bibliotek att erbjuda alla människor tillgång till kultur och utbildning för att på så sätt bidra till ett rättigheternas Europa

2

BIBLIOTEK STÖTTAR LIVSKRAFTIGA DEMOKRATIER

Gör det möjligt för bibliotek att leva upp till sin potential som platser för medborgares handlingskraft så att de på så vis kan bidra till ett demokratiskt Europa

3

BIBLIOTEK DRIVER INKLUDERANDE INNOVATION

Gör det möjligt för bibliotek att vara ryggraden i inkluderande och effektiva system för öppen vetenskap så att de kan leverera ett innovativt Europa

4

BIBLIOTEKEN EUROPAS MINNE

Gör det möjligt för biblioteken att bevara och ge tillgång till vårt kulturarv så att de kan skapa ett Europa som lär av, och kan bygga vidare på, sitt förflutna

5

BIBLIOTEKEN DRIVER GLOBAL UTVECKLING

Gör det möjligt för bibliotek i globala partnerländer att utvecklas och frodas så att de kan bidra till en säkrare värld med starkare europeiskt inflytande

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST
INFÖR EU -
VALET 2024

1

BIBLIOTEK GARANTERAR LIKVÄRDIG TILLGÅNG

Gör det möjligt för bibliotek att erbjuda alla människor tillgång till kultur och utbildning för att på så sätt bidra till ett rättigheternas Europa

Bibliotek är ingången till kunskap och information, från klassisk litteratur till de senaste forskningsrönen. För många människor utgör de den mest lokala kulturella platsen som erbjuder inspiration, trygghet och återhämtning. Delaktighet i kulturlivet är en mänsklig rättighet och där har biblioteken en viktig roll att spela.

Utöver detta är biblioteken även nyckelspelare för så kallad icke-formell utbildning. De erbjuder digital, litterär och medial kompetenshöjning till människor från olika samhällsgrupper. Tack vare bibliotekens djupa kunskap om användarnas behov kan de utveckla program som gör skillnad i människors liv och skapar nya möjligheter för dem.

Inom ramen för det nuvarande mandatet har den "Europeiska arbetsplanen för kultur 2023-2026" gjort det möjligt att öka förståelsen för bibliotekens roll, och för hur vi kan utvidga den, på den europeiska nivån. Nu är det dags att leverera!

Vi uppmanar därför Europeiska unionen att:

- öronmärka pengar i EU-program avsedda för utbildning och kultur till projekt som involverar bibliotek
- Stärka bibliotekens infrastruktur- inklusive den digitala - så att alla i EU kan dra nytta av biblioteksservice av god kvalitet

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST INFÖR EU-VALET 2024

2

BIBLIOTEK STÖTTAR LIVSKRAFTIGA DEMOKRATIER

Gör det möjligt för bibliotek att leva upp till sin potential som platser för medborgares handlingskraft så att de på så vis kan bidra till ett demokratiskt Europa

Vi är övertygade om att bibliotek kan ge medborgare kraft att vara med och skapa ett demokratiskt, socialt engagerat och digitalt inkluderande Europa. Utöver att vara platser för individuell kulturell kunskapsinhämtning och förkovran (i sig nödvändiga för demokrati), är de även knutpunkter för att bygga gemenskap och samhällsengagemang. EU:s "Arbetsplan för kultur 2023-2026" lyfter fram bibliotekens roll som brobyggare.

En särskilt viktig roll för bibliotek är att verka för medie- och informationskunnighet. Runt om i Europa har bibliotek länge arbetat med den typen av program. Bibliotek bidrar också i arbetet med att säkra beslutsfattandet hos människor på alla nivåer i samhället.

Vi uppmanar därför Europeiska unionen att:

- Specificera budgetposter i EU:s finansieringsprogram som stödjer aktiviteter för människors engagemang på offentliga bibliotek, samt fortbildning och kollegialt lärande för yrkesverksamma bibliotekarier inom EU
- Initiera mer forskning om besökares engagemang på offentliga bibliotek. Betona att bibliotek är centrala i arbetet med strategier om medie- och informationskunnighet
- Samarbeta med offentliga bibliotek för att kommunicera med EU-medborgare kring ämnen så som demokrati, hållbarhet och digital omställning

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST INFÖR EU-VALET 2024

3

BIBLIOTEK DRIVER INKLUDERANDE INNOVATION

Gör det möjligt för bibliotek att vara ryggraden i inkluderande och effektiva system för öppen vetenskap så att de kan leverera ett innovativt Europa

Europeiska unionen är redan världsledande när det kommer till hur vi förhåller oss till öppen vetenskap genom stödet till utvecklingen av den infrastruktur och de riktlinjer på institutionell, nationell och internationell nivå som ska göra det genomförbart. Europa kan stärka sin forskningsgrund under de kommande åren, inte bara genom att fortsätta det arbete som redan bedrivs, utan också genom att säkra att dess övergripande hantering av lagar och regleringar stämmer överens med detta.

Bibliotek har också en viktig roll i att visa på potentialen i medborgarforskning. Detta har stora möjligheter att leda till ökad förståelse för vetenskap bland allmänheten. Medborgarforskning kan även underlätta för vissa typer av forskning som annars inte hade varit möjlig.

Vi uppmanar därför Europeiska unionen att:

- Bekräfta och förstärka sitt nuvarande fokus på öppen vetenskap, i synnerhet genom åtgärder som erbjuder tillförlitlighet och tydlighet. Exempel på det är sekundära publiceringsrättigheter och rätten att sprida forskning öppet trots att den rättigheten formellt har överlåts åt en annan part (så kallad rights retention)
- Avsätta stöd för att uppmuntra och dela effektiva arbetssätt gällande medborgarforskning och bibliotekens roll i att bidra till detta

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST INFÖR EU-VALET 2024

4

BIBLIOTEKEN BEVARAR EUROPAS MINNE

Gör det möjligt för biblioteken att bevara och ge tillgång till vårt kulturarv så att de kan skapa ett Europa som lär av, och kan bygga vidare på, sitt förflutna

Bibliotek är väsentliga för att bevara historiska minnen. De är garanter för att vi ska kunna dra lärdom av historien. Det dokumentära kulturarvet bortses alltför ofta från när kulturhistoriens roll och möjligheter utforskas. Det är även avgörande att fortsätta arbetet med att säkra att Europas kulturarv, i all sin mångfald, förblir tillgängligt och möjligt för människor att dra lärdom av och använda.

Vi uppmanar därför Europeiska unionen att:

- Säkra att breda kulturprogram tar hänsyn till vikten av kulturarvet i EU:s arbete med kultur och hållbar utveckling
- Använda översynen av EU:s upphovsrättsdirektiv för att undersöka hur långt tillgång till verk och samlingar som inte finns i handeln (sådana som skyddas av upphovsrätt men inte längre är tillgängliga i handeln) har förlängts, och stödja mer effektiv tillgång till dem
- Säkra att bibliotek har möjlighet att förvärva och erbjuda tillgång till e-böcker som antingen skapats digitalt från början eller digitaliserats utifrån en analog förlaga

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST INFÖR EU-VALET 2024

5

BIBLIOTEKEN DRIVER GLOBAL UTVECKLING

Gör det möjligt för bibliotek i globala partnerländer att utvecklas och frodas så att de kan bidra till en säkrare värld med starkare europeiskt inflytande

Genom sina partnerskap och utvecklingsstöd har Europeiska unionen möjlighet att skapa förändringar globalt. Att arbeta med bibliotekssystem och bibliotek i resten av världen är en möjlighet att påskynda inkludering, innovation och tillväxt i andra samhällen.

Europeiska unionen är tongivande på den internationella scenen. EU har redan varit en förkämpe för att inkludera kultur som ett utvecklingsmål inom EU- och G20-kontexterna. Nästa Europaparlament och Europakommission kommer att vara nyckelspelare när visionen efter Agenda 2030 ska utformas.

Slutligen möjliggörs bibliotekens arbete genom anpassade regelverk för, exempelvis, immateriella tillgångar. Alltför många länder har saknat möjligheter eller stöd för att uppdatera sina regelverk till den digitala eran, och samarbete över landsgränser förblir komplext. Genom sina insatser inom World Intellectual Property Organization (WIPO) och i handelsavtal kan EU vara med och visa vägen så att andra kan komma ikapp i den digitala utvecklingen.

Vi uppmanar därför Europeiska unionen att:

- Säkra att deras egna program för att stödja utveckling i andra delar av världen använder bibliotekens infrastruktur för att överföra kunskap
- Fortsätta att arbeta för behovet av ett kulturmål i utvecklingsagendan för tiden efter Agenda 2030, och nödvändigheten av att ha informerade och handlingskraftiga samhällen
- Ha en positiv attityd till internationell upphovsrättsreform, för att säkra att bibliotek kan utföra sina uppdrag globalt, både inom och över landsgränser

BIBLIOTEK FÖR EN HÅLLBAR FRAMTID

ETT MANIFEST INFÖR EU-VALET 2024

KONTAKTER

PL2030	Ilona Kish	ilona@pl2030.eu
EBLIDA	Mikkel Christoffersen	mikkel.christoffersen@eblida.org
IFLA	Stephen Wyber	stephen.wyber@ifla.org
NAPLE	Stuart Hamilton	shamilton@lgma.ie
LIBER	Martine Pronk	martine.pronk@libereurope.org

